

Okrugli sto o implementaciji Zakona o slobodnom pristupu informacijama

28. septembra 2005. godine YUCOM je organizovao okrugli sto 'Sloboda pristupa informacijama' kao deo regionalnog projekta 'Kampanja za Slobodu informacija i slobodnog pristupa službenim dokumentima kao najboljim sredstvom za suzbijanje korupcije'. YUCOMovi regionalni partneri, hrvatski Helsinški odbor i Centar za slobodan pristup informacijama, istovremeno su organizovali okrugle stolove u Sarajevu i Zagrebu, promovišući izveštaje iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Za datum organizovanja okruglog stola izabran je Dan prava da se zna, koji se istovremeno proslavlja u mnogim zemljama, promovišući građanska prava iz Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Na okruglom stolu u Beogradu govorili su Poverenik za informacije, predsednik nevladine organizacije Transparentnost Srbija, predstavnici Instituta za otvoreno društvo-Beograd, Beogradskog centra za ljudska prava i Komiteta pravnik za ljudska prava.

Narodna skupština Srbije je, najzad, usvojila Zakon o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja u novembru 2004. godine, posle dve godine kampanje, lobiranja i pritiska iz civilnog sektora.¹

Više od 50 lica iz vladinih kancelarija, Vrhovnog suda, Okružnog suda u Beogradu, ministarstava, Narodne skupštine Srbije, domaćih i stranih nevladinih organizacija učestvovalo je na okruglom stolu. Sve glavne televizijske i radio stanice i štampani mediji iz Srbije(kao i Glas Amerike, Oslobođenje iz Sarajeva, Novi list-Hrvatska i Radio Sarajevo) prisustvovali su okruglom stolu i napravili izveštaje koji su bili prikazani istog dana ili su objavljeni sledećeg dana(B92, Radio Beograd, ANEM, TV Studio B, RTV Pink, novine Politika, Danas, Večernje Novosti...).

¹ YUCOM je započeo kampanju za usvajanje Zakona februara 2002 i izradio Model Zakona o slobodnom pristupu informacijama u julu 2002 godine. 2004., nakon što je Vlada Republike Srbije prezentovala Zakon, YUCOM je započeo proces izmena kao i kampanju primedbi na usvojen Zakon. YUCOM danas predvodi kampanju za uvođenje novih izmena Zakona i konstantno vrši pritisak na institucije vlasti u cilju sprovođenja ovog Zakona.

Poverenik za informacije je istakao konstruktivnu ulogu relevantnih nevladinih organizacija. On se zahvalio na objavljivanju Vodiča kroz Zakon o slobodnom pristupu informacijama² i Slobodan pristup informacijama i javna uprava³.

Komiteet pravnik za ljudska prava je pokazao na posebnim slučajevima kako Zakon može biti implementiran i prezentovao kampanju koja je otpočela kao reakcija na zahteve za pristup informacijama koje je YUCOM podneo.

Na okruglom stolu YUCOM je prezentovao Konačni izveštaj Srbija- Slobodan pristup informacijama. Sprovedeno istraživanje je bilo deo uporedne regionalne aktivnosti na monitoringu primene Zakona u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji.

4) Struktura postanih zahteva u Srbiji. Od ukupno 100 zahteva, u ovom istraživanju, nastalih zahteva bilo je 45, od čega 40 i ostalih 15.

Ukupno:	100
Srbija:	45
Švajcarska:	40
Ostali:	15

5) Upravljanje zahtevima. Ovim organima upućen je običan zahtev kojim se od organa javne vlasti tražila samo informacija, bez posebnog uvoda i dostavljanja dokumenata u koje se informacija nalazi.

U skladu sa članom 16. st. 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, organ vlasti je dužan, u ovom obliku zahteva, prava na pristup informacijama, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana dana prijema zahteva tražiocu obavestiti o postojanju informacija, odnosno da ih ne postoji. U ovom smislu, odgovornost obezbeđivanja činjenice je prema datu dostavljanja odnosno saopštavanja informacije godištem, putem faksa, telefonski svakom lokalnom podnositelju. To znači da se odgovornost obaveštavanja smatrao samo ono obaveštavanje koje je učinjeno u roku od 15 dana od dana prijema zahteva.

6) Dan «D»

U skladu sa uvođenom metodologijom sa Hrvatskim lokalnim odborom i Centrom za pristup informacijama Srbije, uvedeno je da je «Dan D», kada je trebalo izvršiti slanje svih 100 zahteva bio 21. jun 2005. godine.

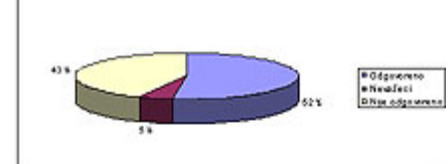
Sve zahteve, u ime lokalnih partnera poslao je YUCOM izvanredno sa povlašćenom, kao povlašćen o prijemu zahteva od strane organa koje je zahtev upućen. Svi zahtevi postigli su organima koji su upućeni u periodu od 22. do 24. juna 2005. godine (govornik je bila odobri), što znači da je krajnji rok za ostvarenje zahteva i obaveštavanje podnositelja, u zavisnosti od momenta prijema bio 8. jul 2005. godine. U

E. ORGANI DRŽAVNE UPRAVE SRBIJE

Kategorije organa uprave čine su: Ministarstvo pravde, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvete, Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo Energetike, i bez posebnog pomena Ministarstva odbrane. Državna zajednica SCS, na koje je, govornik na informacije Koalicije Srbije upućivao da postojan u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja Srbije, i koji je, do ovog istraživanja, u više navrata i odgovorio na različite zahteve za pristup informacijama podnositelju. Na sklopu ovog istraživanja organa upućeno je ukupno 42 zahteva.

U nastavku tabele, datimo grafikon prikaz rezultat pristupnih odgovora u skladu slobodnim pristupom, i ukupan broj dobijenih odgovora uključujući odgovore pristigli nakon ističa u skladu slobodnom pristupu informacijama. Tablica prikaz obuhvatao je 37 zahteva, odnosno za tabelarnog prikaza uključeno je 8 zahteva upućenih ministarstvu odbrane. U skladu sa odgovorima na 29 a nakon ističa u skladu sa zakonom je sa još 3 od 37 zahteva.

Presek broja odgovora organa državne uprave Srbije u roku utuđenom zakonom

Presek u ukupnom broju odgovora organa državne uprave Srbije dobijenog u istraživanju

² Objavljen od strane Koalicije za slobodan pristup informacijama- oformljenoj od strane nevladinih organizacija u Srbiji. Članovi su Beogradski centar za ljudska prava, Centar za antiratnu akciju, Fond za otvoreno društvo, Građanske inicijative, Centar za unapređenje pravnih studija, Transparentnost-srbija, YUCOM i drugi.

³ Objavio YUCOM, Beograd 2005.

*Dnevne novine Danas, 29. 09. 2005
Pravo građanina da zna*

Konačni izveštaj-Srbija, izrađen od strane YUCOMovih eksperata, prikazuje istraživanje bazirano na YUCOMovoj koordinisanoj akciji i saradnji sa građanima, lokalnim nevladinim organizacijama, predstavnicima manjina i novinarima tokom juna 2005. godine, u slanju preko 100 zahteva za pristup informacijama različitim organima javnih vlasti u Srbiji.

U sve tri zemlje zahtevi su podneti institucijama javnih vlasti. U Srbiji, zahtevi su podneti Vladi Republike Srbije, Predsedniku Republike Srbije, Narodnoj skupštini Republike Srbije, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu privrede, Ministarstvu nauke i zaštite životne sredine, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu pravde, Ministarstvu trgovine, turizma i usluga, Ministarstvu finansija, Okružnom sudu u Beogradu, Vrhovnom sudu Srbije, Ustavnom sudu Srbije, Pravnom fakultetu u Beogradu, Gradonačelniku, Skupštini, i Savetu Grada Beograda, administraciji gradova Požarevac, Niš i Zaječar, Savetu za radio-difuziju, republičkoj Agenciji za privatizaciju, JAT-u i Ministarstvu odbrane Srbije i Crne gore.

Prvi rezultati su pokazali da Vlada Republike Srbije, Ministarstvo privrede, Okružni sud u Beogradu, Vrhovni sud Srbije, Ustavni sud Srbije, uprava Grada Beograda, JAT, i Ministarstvo odbrane Srbije i Crne Gore nisu odgovorili ni na jedan zahtev u okviru zakonskog roka, što jasno ukazuje na nedostatak znanja i operativnog kapaciteta ili na nedostatak želje za primenom koja bi vodila punoj implementaciji Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja.

Ova konstatacija je specijalno alarmantna u slučaju Vlade Republike Srbije, s obzirom da je jedna od njenih osnovnih ustavnih uloga da asistira u primeni zakona. U ovom slučaju može se zaključiti da se nastavlja prepoznatljiv trend sadašnje vlasti da negira svoje obaveze vezane za svoje otvaranje javnosti. Činjenica da nijedan od adresiranih sudova nije odgovorio čak ni na najjednostavnija pitanja(kao, npr, ko predstavlja Vrhovni sud u javnosti) je uznemiravajuća.

Konačno, Predsednik Narodne skupštine Srbije je odgovorio na samo jedan od poslanih zahteva (i to na onaj koji je poslat od strane novinara) što ukazuje na mogućnost diskriminacije prema građanima i nevladinim organizacijama, što je u suprotnosti sa Zakonom koji jasno utvrđuje da je sloboda pristupa informacijama pravo koje je zagarantovano svima.

Dnevne novine Politika, 10. 12. 2005
Stop za informacije

Ostale institucije koje su bile predmet istraživanja su odgovorile selektivno, i to samo na određene tipove pitanja.

Zaključci sa okruglog stola:

1. Zakon se parcijalno primenjuje i mora biti predmet dalje kampanje za unapređenje implementacije
2. Neophodne su izmene Zakona kao bi se isti efikasnije primenjivao
3. Građani moraju biti svesni sredstava koji su utvrđeni Zakonom i privilegija koje su im Zakonom date
4. Zakon je savršeno sredstvo za suzbijanje korupcije